

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 9/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť Ing. R. Č., zastúpeného advokátom JUDr. Erikom Končokom, Advokátska kancelária, Ivánska cesta 30/B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Piešťany č. k. 4 Cb 21/2012-550 zo 17. apríla 2014 a uzneseniami Krajského súdu v Trnave č. k. 21 Cob 110/2014-568 zo 17. júna 2014 a č. k. 21 Cob 185/2014-592 z 22. septembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. R. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2014 doručená sťažnosť Ing. R. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Cb 21/2012-550 zo 17. apríla 2014 a uzneseniami Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 21 Cob 110/2014-568 zo 17. júna 2014 a č. k. 21 Cob 185/2014-592 z 22. septembra 2014. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 5. decembra 2014.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľa proti odporcovi V. M. (ďalej len „odporca“) uznesením okresného súdu č. k. 4 Cb 21/2012-168 z 24. apríla 2012 bolo nariadené predbežné opatrenie, podľa ktorého je odporca povinný zdržať sa úkonov, v ktorých koná ako oprávnená osoba za spoločnosť FOOD FARM, s. r. o., Agrovia, a. s., a Poľnohospodárske družstvo Dolné Otrokovce, to všetko do právoplatného skončenia konania vo veci samej o náhradu škody s tým, že sťažovateľovi sa ukladá lehota 30 dní na podanie návrhu na začatie konania vo veci samej.

Sťažovateľ sa domáhal nariadenia predbežného opatrenia preto, že činnosťou odporcu mu vznikala škoda na jeho majetku. Konkrétne škodové úkony odporcu v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia identifikoval tak, že odporca neoprávnene kúpil v mene spoločnosti FOOD FARM s. r. o., motorové vozidlo Honda CR, resp. hospodárske stroje a objednal revíziu zmlúv s vietnamským obchodným partnerom u JUDr. K., hoci s ohľadom na interný organizačný predpis bolo nadbytočné zabezpečovať opakovanú právnu službu. Ďalej nechal zbúrať budovu vo vlastníctve spoločnosti Agrovia, a. s. V návrhu explicitne uviedol, že v konaní vo veci samej sa bude domáhať voči odporcovi náhrady škody, ktorá mu vznikla v priamej príčinnej súvislosti s uvedenými škodovými úkonmi odporcu.

Po nariadení predbežného opatrenia podaním z 25. mája 2012 sťažovateľ podal voči odporcovi žalobu o zaplatenie 89 697,72 € s prísl. ako náhrady škody. Náhrady sa domáhal na základe už uvedených škodových udalostí, pričom navyše požadoval aj náhradu škody vyplývajúcej z objednania vypracovania Informačného memoranda spoločnosti FOOD FARM s. r. o.

Odporca návrhom z 21. februára 2014 požiadal o zrušenie predbežného opatrenia v zmysle ustanovenia § 77 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, teda preto, že pominuli dôvody, pre ktoré bolo nariadené predbežné opatrenie.

Uznesením okresného súdu č. k. 4 Cb 21/2012-550 zo 17. apríla 2014 bol návrh odporcu zamietnutý ako nedôvodný. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že podľa názoru okresného súdu predbežné opatrenie zaniklo priamo zo zákona, a to s poukazom na ustanovenie § 77 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku, lebo sťažovateľ nepodal včas žalobu vo veci samej. Predmetom a podstatou žaloby mali byť úkony, ktoré boli odporcovi v predbežnom opatrení zakázané, nielen teda zaplatenie vyčíslenej škody.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd do odôvodnenia uznesenia dal vetu, ktorá má jednoznačne výrokový charakter, čím sťažovateľovi celkom jednoznačne odňal možnosť reálneho a efektívneho prístupu k súdnej ochrane pre nemožnosť podať proti výroku riadny opravný prostriedok s prihliadnutím na to, že zákon neumožňuje podať odvolanie iba voči dôvodom rozhodnutia. Pritom záver okresného súdu o zániku predbežného opatrenia nie je správny. Podaná žaloba je plne v intenciách príslušného výroku predbežného opatrenia.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4 Cb 21/2012-550 zo 17. apríla 2014 odvolanie. Uznesením krajského súdu č. k. 21 Cob 110/2014-568 zo 17. júna 2014 bolo odvolanie odmietnuté ako neprípustné, keďže sa ním napádali iba dôvody rozhodnutia. K tomuto záveru dospel krajský súd napriek tomu, že sťažovateľ napádal uznesenie okresného súdu v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku s tým, že okresný súd celkom jednoznačne odoprel sťažovateľovi prístup k súdnej ochrane tak, že odôvodnenie uznesenia obsahovalo aj výrokovú vetu. Znamená to, že konanie vedené okresným súdom bolo postihnuté inou vadou v zmysle ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku.

Návrhom na opravu odôvodnenia doručeným okresnému súdu 12. júna 2014 požiadal sťažovateľ o opravu odôvodnenia uznesenia okresného súdu č. k. 4 Cb 21/2012-550

zo 17. apríla 2014, a to postupom podľa § 165 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Uznesením krajského súdu č. k. 21 Cob 185/2014-592 z 22. septembra 2014 bol návrh na opravu odôvodnenia zamietnutý ako oneskorene podaný. Podľa názoru krajského súdu uznesenie okresného súdu zo 17. apríla 2014 nadobudlo právoplatnosť už 14. mája 2014 z dôvodu, že odvolanie voči nemu nebolo prípustné, a preto právoplatnosť muselo nadobudnúť uplynutím lehoty 15 dní odo dňa jeho doručenia účastníkom konania. Nebral teda do úvahy, že sťažovateľ v zákonnej lehote podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol 17. júna 2014. Okrem toho podľa názoru krajského súdu v návrhu na opravu musí byť presne uvedené, ktorá konkrétna veta má byť z textu vypustená alebo opravená, prípadne nahradená inou formuláciou, pričom oprava sa môže týkať iba skutkových zistení, ktoré sú v rozpore s obsahom spisu. Preto nie je možné vykonať opravu právnych záverov, ako to požadoval sťažovateľ. Podľa názoru sťažovateľa v návrhu presne uviedol, ako má byť formulovaný výrok opravného uznesenia s tým, že sa zámerne vyhol tomu, aby predkladal svoje návrhy na formulovanie právnych záverov a navrhol vypustiť z odôvodnenia tie právne závery, ktoré mali výrokový charakter. Podľa sťažovateľa je tiež podstatné, že krajský súd v uznesení zo 17. júna 2014 de facto skonštatoval, že pokiaľ účastník nenapáda výrok rozhodnutia, právnymi závermi obsiahnutými v odôvodnení sa nemožno zaoberať, a to bez ohľadu na to, či takýmito právnymi závermi obsiahnutými v odôvodnení rozhodnutia dôjde alebo nedôjde k vadám konania podľa § 205 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru jednak tým, že okresný súd do odôvodnenia uznesenia zo 17. apríla 2014 zanesol výrokovú vetu, čím odoprel sťažovateľovi možnosť brániť svoje práva v štandardnom dvojinštančnom konaní, ďalej krajský súd túto vadu nenapravil, keďže sa otázkou tejto vady ani nezaoberal, a napokon krajský súd vadu nenapravil ani v rámci konania o opravu odôvodnenia uznesenia okresného súdu zo 17. apríla 2014, pretože vyslovil nesprávne právny záver odnímajúci sťažovateľovi prístup k súdnej ochrane. Došlo tým k popretiu samotnej podstaty základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

Keďže ustanovenie § 239 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku vylučuje prípustnosť dovolania v prípadoch predbežných opatrení, sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal nález v tomto znení:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Uznesením Okresného súdu Piešťany sp. zn. 4Cb/21/2012-550 zo dňa 17.4.2014, Uznesením Krajského súdu Trnava sp. zn. 21Cob/1102014-568 zo dňa 17.6.2014 s Uznesením Krajského súdu Trnava sp. zn. 21Cob/185/2014-592 zo dňa 22.9.2014 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Piešťany sp. zn. 4Cb/21/2012-550 zo dňa 17.4.2014, Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 21 Cob/110/2014-568 zo dňa 17.6.2014 a Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 21 Cob/185/2014-592 zo dňa 22.9.2014 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Piešťany na ďalšie konanie.

3. Krajský súd Trnava je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ nepodal dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 21 Cob 110/2014-568 zo 17. júna 2014.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4 Cb 21/2012-550 zo 17. apríla 2014 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 21 Cob 110/2014-568 zo 17. júna 2014 treba považovať za oneskorene podanú.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Z dátumovej pečiatky právneho zástupcu sťažovateľa vyplýva, že odvolacie uznesenie krajského súdu mu bolo doručené 3. júla 2014. Preto sťažnosť ústavnému súdu, ktorá bola odovzdaná na poštovú prepravu 5. decembra 2014, treba považovať za oneskorene podanú. Nemožno v tejto súvislosti akceptovať argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej zákonná dvojmesačná lehota mala začať plynúť až po doručení uznesenia krajského súdu z 22. septembra 2014 o zamietnutí návrhu na opravu odôvodnenia uznesenia okresného súdu, teda po 6. októbri 2014. Konanie o návrhu sťažovateľa na opravu dôvodov uznesenia okresného súdu totiž nemohlo privodiť žiadnu zmenu výrokovej časti uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie predbežného opatrenia. Preto niet rozumného dôvodu na to, aby sa zákonná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde počítala v zmysle právneho názoru sťažovateľa.

Treba tiež poznamenať, že aj keby sa sťažnosť v tejto časti mala považovať za včas podanú, musela by byť odmietnutá pre neprípustnosť, teda preto, že sťažovateľ nevyčerpal

opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho práv účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Hoci proti uzneseniu o predbežnom opatrení nie je prípustné dovolanie v zmysle § 239 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku]. Sťažovateľ je toho presvedčený, že v danom prípade postupom všeobecných súdov mu bola odňatá možnosť na dvojinštancné konanie (teda na podanie účinného odvolania) tým, že okresný súd pojal do odôvodnenia uznesenia takú vetu, ktorá mala miesto vo výroku. Sťažovateľ teda jednoznačne tvrdí, že postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov mu bola odňatá možnosť konať pred odvolacím súdom, čo zakladá možnosť podania dovolania, ktorého prípustnosť by sa opierala o ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Podľa zistenia ústavného súdu však sťažovateľ dovolanie nepodal.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu č. k. 21 Cob 185/2014-592 z 22. septembra 2014 treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou

ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu argumenty krajského súdu, na základe ktorých bol návrh na opravu odôvodnenia uznesenia okresného súdu zamietnutý, sú dostatočné a presvedčivé. V žiadnom prípade sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľ má na vec iný názor, nemôže sama osebe znamenať porušenie označených práv.

Pokiaľ krajský súd považoval návrh na opravu dôvodov za oneskorene podaný, správne vychádzal z toho, že nebolo možné prihliadnuť na čas rozhodovania krajského súdu o odvolaní, keďže toto bolo vyhodnotené ako neprípustné, teda také, ktoré ako keby nebolo vôbec ani podané. Sťažovateľom požadované vypustenie vety vyslovujúcej názor, že predbežné opatrenie zaniklo zo zákona, by nepochybne znamenalo zásah do právneho posúdenia veci, hoci opraviť možno iba pochybenia skutkového charakteru.

V závere považuje ústavný súd za potrebné uviesť toto:

Možno súhlasiť so sťažovateľom v tom, že uznesením okresného súdu zo 17. apríla 2014, ktorým vo výroku zamietol návrh odporcu na zrušenie predbežného opatrenia a v dôvodoch uviedol, že návrh zamietla preto, lebo predbežné opatrenie zaniklo už skôr, došlo ku vzniku procesnej situácie vyznačujúcej sa tým, že sťažovateľ bol síce spokojný s výrokom uznesenia, avšak nemohol súhlasiť s podstatou odôvodnenia výroku. Špecifickosť vzniknutej situácie je daná tým, že z pohľadu záujmov sledovaných

sťažovateľom je uznesenie okresného súdu v konečnom dôsledku vlastne ako keby v jeho neprospech. Táto okolnosť však nevyplýva z výroku uznesenia, ale z použitého odôvodnenia.

Podľa názoru ústavného súdu je v danej situácii podstatné a rozhodujúce, že sťažovateľ naozaj nemal možnosť brániť sa v odvolacom konaní proti pre neho nepriaznivému odôvodneniu uznesenia, pretože zákon odvolanie proti dôvodom rozhodnutia nepripúšťa. To zároveň znamená, že meritórne skúmať otázku, či predbežné opatrenie zaniklo ex lege, by bolo možné napríklad v rámci exekučného konania. Ak by totiž odporca prestal rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z predbežného opatrenia, mohol by sťažovateľ požiadať o exekúciu, kde by sa muselo vyriešiť, či exekučný titul existuje alebo už zanikol.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2015